Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 3 (2024) · “Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish dasturlarini moliyalashtirish tendensiyalari” mavzusidagi respublika il...

RAQAMLI IQTISODIYOT VAZIFASI VA UNI OMMAGA TARG’IB ETISHNING AYRIM MUAMMOLARI

Husanov Alibek Omonovich
TDIU Andijon fakulteti
ATT yo’nalishi talabasi.
Ilmiy rahbar: PhD ***J.Qurbonov***

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyotning jamiyatdagi ahamiyati va tutgan o’rni ochib berilgan. Maqolada korxonalar, odamlar, qurilmalar, ma’lumotlar va jarayonlar o‘rtasidagi milliardlab kundalik onlayn ulanishlar natijasida yuzaga keladigan iqtisodiy faoliyat turlari tahlil qilingan. U elektron tijorat, onlayn reklama, raqamli kontent, sun'iy intellekt, bulutli hisoblash, narsalar interneti va katta ma'lumotlar tahlili kabi bir-biriga bog'langan raqamli texnologiyalarning keng spektrini o'z ichiga oladi. Raqamli iqtisodiyotda shaffoflikni ta’millash biznes yuritish, muloqot qilish va bir-birimiz bilan o‘zaro munosabatimizni o‘zgartirmoqda. Raqamli iqtisodiyot innovatsiyalar va raqobatbardoshlikning asosiy omiliga aylandi hamda butun dunyo bo‘ylab biznes va jismoniy shaxslar uchun yangi imkoniyatlar ochdi.

Kalit so’zlar: Raqamlashtirish, raqamli iqtisodiyot, shaffoflik, ijtimoiy paketlar, iqtisodi vazifalar.

Raqamli iqtisodiyot deganda raqamli texnologiyalar, jumladan, internet, mobil qurilmalar va boshqa raqamli vositalar va platformalarni o‘z ichiga olgan iqtisodiy faoliyat tushuniladi. U elektron ma'lumotlar va aloqa tarmoqlari yordamida amalga oshiriladigan barcha iqtisodiy operatsiyalarni o'z ichiga oladi. Raqamli iqtisodiyot onlayn chakana savdo, elektron tijorat, masofadan ishlash, raqamli marketing, virtual uchrashuvlar, onlayn ta'lim va raqamli o'yin-kulgi kabi keng ko'lamli faoliyatni o'z ichiga oladi. Uning o'sishiga texnologiyaning rivojlanishi va raqamli qurilmalar va platformalarning keng qo'llanilishi sabab bo'ldi. Raqamli iqtisodiyot global iqtisodiy o‘sishga muhim hissa qo‘shmoqda va ko‘plab sohalarni o‘zgartirib, innovatsiyalar va o‘sish uchun yangi biznes modellari hamda imkoniyatlar yaratdi va bundan keng foydalaniladi.

Raqamli iqtisodiyotni ommaga targib qilishda ijtimoiy media kampaniyalari, jamoat tadbirlari va ta'lim dasturlari kabi xabardorlikni tarqatish va raqamli texnologiyalarni qo'llashni rag'batlantirishning ko'plab usullari mavjud. Ba'zi g'oyalar orasida foydalanuvchilarga qulay ilovalar va veb-saytlar yaratish, raqamli xizmatlarni taklif qilish uchun mahalliy korxonalar bilan hamkorlik qilish va raqamli savodxonlik va tadbirkorlik bo'yicha seminarlar o'tkazish kiradi. Raqamli iqtisodiyotning afzalliklari va qulayligini ta’kidlab, biz ko‘proq odamlarga bugungi dunyoda aloqador bo‘lish, xabardor bo‘lish va vakolatlarga ega bo‘lishga yordam bera olamiz.

Raqamli iqtisodiyotning qulayliklari raqamli iqtisodiyot mahsulot va xizmatlarga oson kirish, tezroq ishlov berish vaqtlari, yaxshilangan qulaylik, xarajatlarni kamaytirish, samaradorlikni oshirish, mahsuldorlikni oshirish va katta innovatsiyalar kabi ko'plab qulayliklarga ega. Bundan tashqari, u tadbirkorlikni

Published: 17.05.2024

Cite this article: Husanov Alibek Omonovich (2024). Raqamli iqtisodiyot vazifasi va uni ommaga targ‘ib etishning ayrim muammolari. Emro Science and Education, 1(3). https://journal.emro.uz/public/maqola/116

© 2024 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

demokratlashtirdi, iste'molchilarga ko'proq ma'lumot va tanlovlar berish imkoniyatini berdi, masofaviy ishlash va xizmatlarga masofadan kirishni osonlashtirdi va butun dunyo bo'ylab yaxshiroq aloqa va hamkorlikni ta'minladi. Bu raqamli iqtisodiyotni zamonaviy hayotning muhim qismiga aylantirib, jismoniy shaxslar, biznes va umuman jamiyat uchun ko‘plab qulayliklar va imtiyozlar beradi. Raqamli iqtisodiyotning o'sishi texnologiyaning rivojlanishi va internet va mobil qurilmalar kabi raqamli qurilmalar va platformalarning keng qo'llanilishi bilan ta'minlandi. Raqamli iqtisodiyot mahsulot va xizmatlarga qulay foydalanish, tezroq ishlov berish vaqtlari, xarajatlarni kamaytirish, samaradorlikni oshirish, mahsuldorlikni oshirish va katta innovatsiyalarni o'z ichiga olgan ko'plab qulaylik va imtiyozlarni taqdim etdi. Bu tadbirkorlikni demokratlashtirdi va iste'molchilarga ko'proq ma'lumot va tanlash imkoniyatini berdi. Raqamli iqtisodiyot global iqtisodiy o'sishga muhim hissa qo'shmoqda va ko'plab tarmoqlarni o'zgartirib, innovatsiyalar va o'sish uchun yangi biznes modellari va imkoniyatlarini yaratdi. Texnologiya taraqqiyoti va raqamli iqtisodiyot o‘sishda davom etar ekan, u biznes va jismoniy shaxslar uchun yangi muammolar va imkoniyatlar yaratadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoev raisligida 22 sentyabr` kuni tarmoq va hududlarda raqamli iqtisodiyot hamda elektron hukumatni joriy qilish masalalari bo'yicha videoselektor yig'ilishi o'tkazildi.Butun dunyoda raqamli texnologiyalar barcha soha va odamlar hayotiga jadal kirib bormoqda. Bu yo'nalishga o'z vaqtida kirishgan davlatlar rivojlanib, aksincha, eskicha ishlaganlar taraqqiyotdan orqada qolyapti.2020 yil mamlakatimizda “Ilm, ma'rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yili” deb e'lon qilinib, bu borada katta ishlar boshlandi. Xususan, 28 aprelda davlatimiz rahbarining “Raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatni keng joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarori qabul qilindi.Videoselektor yig'ilishida shu borada amalga oshirilayotgan ishlar, joriy yil yakuni va 2021 yil birinchi choragiga mo'ljallangan loyihalar muhokama etildi.

Tarmoq va hudud rahbarlari raqamlashtirishsiz natija, rivojlanish bo'lmasligini tushunib yetishi shart. Barcha darajadagi rahbarlar buni o'ziga kundalik vazifa sifatida belgilab, raqamlashtirish sohasini alifbosidan boshlab chuqur o'rganishi kerak, – deya ta'kidladi Shavkat Mirziyoev.

Xulosa qilib aytganda, ayrim qiyinchiliklarga qaramay raqamli iqtisodiyot raqamli texnologiyalar va ular bilan bog‘liq tarmoqlar, ilovalar va xizmatlar tomonidan yaratilgan iqtisodiy faoliyat tushuniladi. U onlayn xaridlar va elektron tijoratdan tortib, raqamli to'lovlar, oqim xizmatlari va bulutli hisoblashgacha bo'lgan hamma narsani o'z ichiga oladi. Raqamli iqtisodiyot tez sur'atlar bilan o'sib bormoqda va iqtisodiy o'sish va innovatsiyalarning asosiy omili sifatida ko'rilmoqda. Bu korxonalarga mahsulotlar xizmatlarni sotish va samaradorlikni oshirish uchun yangi imkoniyatlarni taklif etadi, shu bilan birga iste'molchilarga ko'proq tanlov va qulayliklarni taqdim etadi. Biroq, raqamli iqtisodiyot bilan bog'liq muammolar ham mavjud, masalan, kiberxavfsizlik xavfi, raqamli ko'nikmalarga bo'lgan ehtiyoj, maxfiylik va ma'lumotlarni himoya qilish bilan bog'liq muammolar. Umuman olganda, raqamli iqtisodiyot bizning yashash va ishlash tarzimizni o‘zgartirmoqda va uniing imkoniyatlari va muammolariga moslashishda insonlar roli katta bo’lmoqda.

Foydalanililgan adabiyotlar

1.Prezident Shavkat Mirziyoyevning “Yangi O‘zbekiston Strategiyasi” nomli kitobi.

2.Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD) tomonidan "Raqamli iqtisodiyot istiqbollari" hisoboti.

3.Jahon bankining "Raqamli iqtisodiyot va transchegaraviy savdo: muammolar va imkoniyatlar" hisoboti.

4.Lina Dencik va Arne Xintz tomonidan "Raqamli ijtimoiy farovonlik: nazariyalar, siyosat va amaliyot

5."Raqamli ijtimoiy fuqarolik: tadqiqot" muallifi Juli E. Kuper.

6.Investopedia tomonidan "Raqamli iqtisodiyot" maqolasi: https://www.investopedia.com/terms/d/digital-economy.asp

AHOLINING OMONATLARINI KAFOLATLASH FONDI VA UNI FAOLIYATI

Umarova Nilufar Sherzod qizi
TDIU Andijon fakulteti
“Bank ishi va audit” ta’lim yo‘nalishi, 2-kurs talabasi
Qurbonov Jasurbek Pozilovich
TDIU Andijon fakulteti
“Mutaxasislik fanlari” kafedrasi mudiri, PhD

Annotatsiya*:Ushbu maqolada omonatlar nima? Depozitlar nima? Kabi savollarga javob topilgan va omonatlarni kafolatlash fondi, fondning faoliyati, mablag’larni moliyaviy operatsiyalarda ishlatishi haqida ma’lumot berib o’tilgan.*

Kali so’zlar: *omonat, deposit, moliyaviy sektor, risk, banknot, resurs, xo’jalik subyekt, omonatchi, mayda omonat, pul-kredit, kafolatlash tizimi.*

Banklardagi omonatlarni kafolatlash haqida so’z yuritishdan oldin omonat(depozit) nima ekanligi haqida biroz to’xtalsak… Omonat-mijozning mablag‘larini kirim qilish miqdori, ularni saqlash muddati va maqsadi omonatning turi shartlaridan kelib chiqqan holda belgilanadi. **Depozit** (lot. depositum -omonat, asrab qo‘yilgan)-

1) bankka qo‘yilgan omonatlar. Bunday Depozitlarning muddatli (muayyan muddatdan so‘ng qaytarib beriladigan) va talab qilib olinadigan (omonat egasining birinchi talabi bilan beriladigan) turlari bor. Kredit muassasasi omonatchiga Depozitni olish huquqini beruvchi hamda mazkur pul mablag‘ining bankka deponent qilinganini tasdiqlovchi yozma guvohnoma - Depozit sertifikati beradi;

2) bank daftaridagi mijozlarning bankka bo‘lgan muayyan talablarini ifodalovchi yoki tasdiklovchi yozuvlar;

3) kredit muassasalariga saqlash uchun topshirilgan qimmatli qog‘ozlar (aksiya va obligatsiyalar) va pul vositalari;

4) turli muassasalarga talab qilinadigan to‘lovlarni ta’minlash uchun oldindan o‘tkaziladigan badallar.